

[Dahlgaard.]

regeringens forslag er, at der aldeles ikke er indbygget nogen styring på, hvordan afvikling til sin tid kan ske. Ordningen, hvorefter 3 dyrtidsportioner erstattes af et såkaldt dyrtidstilskud fra det offentlige, skal ophøre næste år, når nye overenskomster på arbejdsmarkedet skal træde i kraft. Det vil med usvigelig sikkerhed føre til, at der til marts næste år opstår en situation på arbejdsmarkedet og i samfundsøkonomien, som ingenlunde vil være mindre alvorlig end den, vi nu står over for at skulle beskæftige os med. Hvis regeringens forslag gennemføres, så må man for det første gå ud fra, at der til marts næste år skal slippes 3 dyrtidsportioner løs, nemlig dem, der foreslås midlertidigt erstattet af de såkaldte dyrtidstilskud. Hertil kommer 1, 2 eller måske 3 yderligere dyrtidsportioner, der vil blive udløst med januarpristallet 1975, og hertil kommer så endelig, at man må regne med, at overenskomstfornyelserne på arbejdsmarkedet til marts næste år på sædvanlig måde vil indeholde lavtlønstillæg på et sted mellem 1 og 2 kr. på timelønningerne. Alt i alt bliver der altså til den tid tale om stigninger i timelønningerne på mellem 3 og 4 kr., når regeringens lovforslag udløber og nye overenskomster på arbejdsmarkedet skal træde i kraft.

Man kan ikke helt fri sig for den tanke, at regeringen har fremsat sit forslag i en forventning om, at der til næste marts er en anden regering, som skal rode kastanierne ud af ilden.

Hertil kommer i øvrigt, at regeringens forslag vil føre til en direkte indtægtsnedgang for løntagerne i månederne januar og februar 1975, måske for første gang i den sidste menneskealder. Det er nok en side af forslaget, som er egnet til at fremprovokere en ganske betydelig længsel lige netop på dette sårbare tidspunkt.

Jeg vil derfor gerne ud fra en positiv holdning til den problemstilling, der er udgangspunkt for regeringens forslag, sige, at jeg tror ikke, det går. Den ordning, der kan blive tale om, må fra første færd være underkastet en styring, specielt med henblik på, hvordan afviklingsproblemerne til sin tid skal klares.

Et andet spørgsmål, som er af yderste vigtighed for at bedømme forslagets hen-

sigtsmæssighed, og som på sin vis også hr. Per Hækkerup var inde på, er, om man nu også tør stole på, at det fører til en reduktion af virksomhedernes lønomkostninger i den periode, hvor ordningen er i kraft. Med andre ord: kan man være sikker på, at der ikke indtræder en forstærket længsel, når dyrtidsportioner i den sædvanlige skikkelse udebliver og erstattes af en eller anden kunstig ordning? Spørgsmålet har jo relation til det økonomiske klima. Vi har netop fået det økonomiske sekretariats konjunkturbedømmelse fra januar 1974. Den peger på, at oliekrisen vil føre til afdæmpet pres på produktion og beskæftigelse. Det har nok længe været en almindelig antagelse, og jeg ved jo, at regeringen baserer en meget betydelig del af sin økonomisk-politiske tænkning på denne antagelse, herunder tilrettelæggelsen af finanspolitikken.

Det er imidlertid for mig et spørgsmål, om synspunktet ikke overdrives. Der er ikke hidtil kommet en udvikling i gang, som bekræfter den antagelse, at oliekrisen vil fremkalde en dyberegående depression i vor økonomi. Det ser vel snarere ud til, at oliekrisen er ved at forvandles fra en forsyningskrise til en priskrise, altså til noget, som vi har fælles med den øvrige verden, som vi handler med. Når man bygger et bjerg af økonomiske foranstaltninger oven på en vurdering af den økonomiske udvikling, må denne vurdering naturligvis være så præcis og så sikker som overhovedet mulig, og derfor tror vi, det er af betydning, at vi i udvalgsarbejdet beskæftiger os indgående med denne vurdering. Måske vil økonomiministeren også i de bemærkninger, han måtte fremkomme med her i dag, uddybe denne side af sagen. Skulle det nemlig vise sig, at oliekrisens virkninger i henseende til at afdæmpe den økonomiske udvikling ikke er helt så alvorlige, som det fremstilles, så bliver det til gengæld af yderste betydning, at man ved bekæmpelsen af stærke stigninger i virksomhedernes omkostninger vælger sådanne former for indgreb, der ikke i sig selv befordrer længsel.

Denne forudsætning føler jeg mig ikke overbevist om at regeringens forslag opfylder. Allerede ved at anfægte selve aftalesystemet på arbejdsmarkedet er det egnet til at fremkalde en uro, der kan sætte længsel-